

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV

Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
unui comitet de redacție.

Alelierele tipografiei „Astra” Tf 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA

1838

GHLBARIȚIU

ȘI SFINȚIT DE LUPTULE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU

MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.

B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513

Abonamentul anual lei 300 Autorități și Societăți lei 600
Anunțuri și reclame după tarif

Nr. 41 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

31 Mai 1942

Anul 105

Culmi de istorie

de I. Bozdog

Soarta națiunilor e urzită dintr'un șir mai lung sau mai scurt de ani, după însușirile de rasă și puterea biologică cu care s'au desprins dintr'o anumită ramură de neam, fie acesta în plină ascensiune fie în spre declin, iar beteala vieții se întrefese din momente de lupte, suferințe, biruințe și căderi.

La diferitele momente din viața națională, la marile cotituri ale istoriei se implântă cruci, care reamintesc momente de cutremurări interioare, morminte colective, sau culmi de glorie, menite să izvorescă pentru generațiile următoare apa răcoritoare în fierbințele încordărilor ce le așteaptă, sau balsamul care să le învâluască și liniștească sfâșierile și rănile cauzate.

Considerate din acest punct de vedere marile cruci ce înseamnă drumul neamului nostru spre izbândă sunt tot atâtea culmi ridicate din cenușa generațiilor care au înțeles chemarea tainică a destinului lor și și-au amestecat fărăna trupească cu gila în care s'au zămislit spre a o întări și fecunda în folosul urmașilor.

Fiecărei culmi istorice îi premerge o svârcolire de decenii sau sute de ani, iar reacțiunile celor ce cauzează aceste cutremure devin și mai involburate, mai dure și mai provocatoare de noi frământări. Toate apăsările însă sunt generatoare de noi și mai sănătoase forțe de rezistență.

Dacă vitalitatea indivizilor o pune la încercare suferința și greul vieții, cu atât mai mult în viața neamurilor din marile nedreptăți mijesc zorile biruinței de mai târziu.

Acest adevăr îl confirmă prevestitoarele cuvinte ale italianului **Roberto Fava**, scrise la publicarea unei sentințe istorice, pronunțată acum 50 de ani. Suferința unui popor „este un torent de lavă înfierbântată, care într'o zi sau alta va făși mugind și într'un lures nebruit se va alătura la celelalte curente și va acoperi întreg teritoriul, unde se vorbește dulcea limbă a strănepoșilor lui Traian. Nu în zadar curge sânge roman în vinele acestei mândre națiuni.

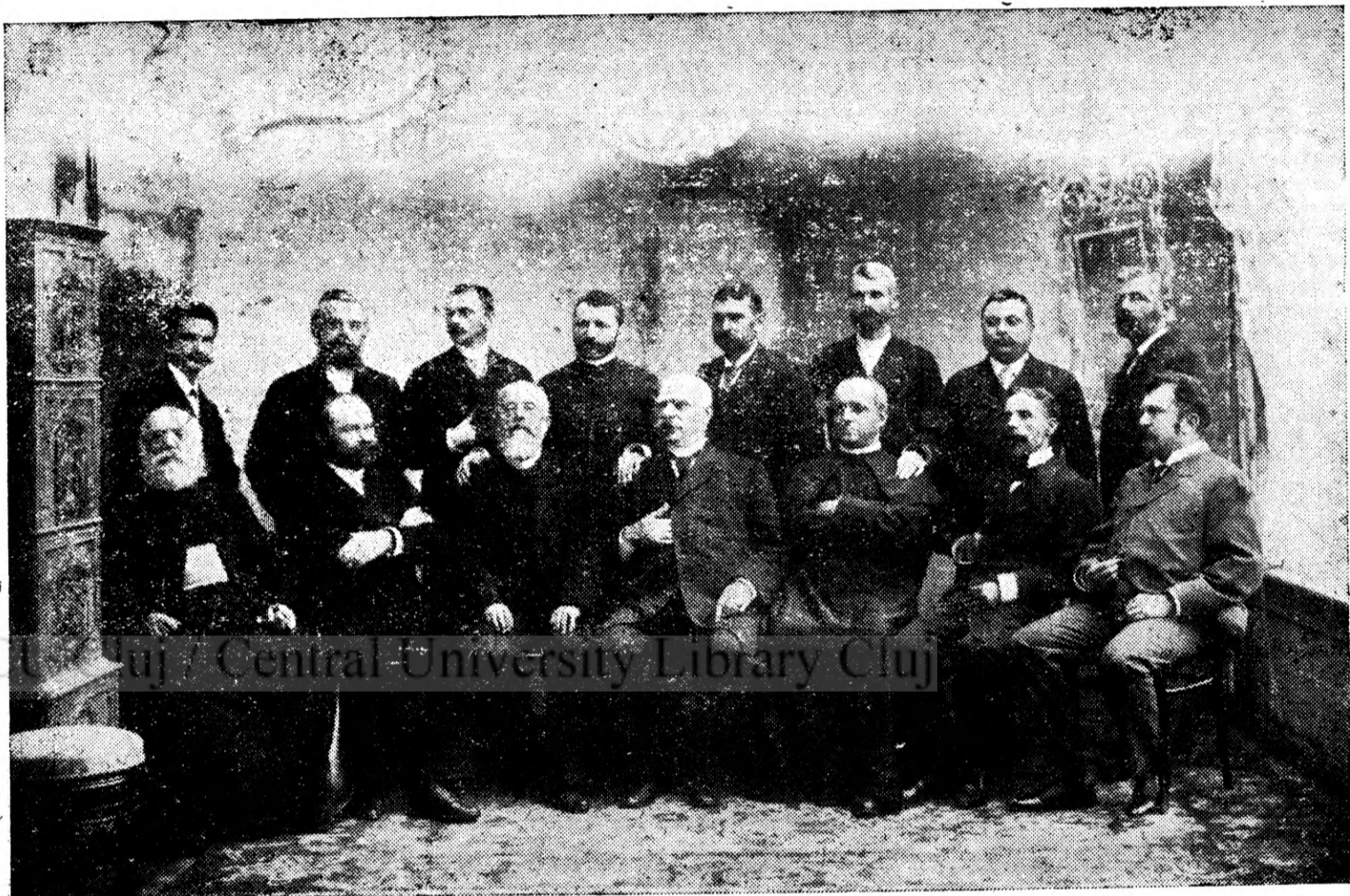
Tremurați, voi toți, care răpiți atâtea milioane dintre fiii acestei națiuni, lumina soarelui!....

Iar lava s'a adunat după retragerea umilților descendenți ai cnejilor demosteniți la **Bobalna**, a cărei ripostă a fost anul 1437 cu al său **Unio Trium Nationum**, după care a urmat **Approbatele** anului 1514, pentru ca două veacuri și jumătate mai târziu să fie cutremurarea dela **Mesteacăn** a cărei urmare a fost 28 Februarie 1785.

Ce a urmat după aceasta până la întunecarea minții Craiului Munților, sunt misticele cărări ale unei deveniri înecate în sânge.

Ușurările și soarta mai omenească ce ne-am câștigat-o cu prețul sacrificiilor dintre 1848 până la 1863 — susținuți și de poporul german din Transilvania — au fost măturate de anul 1867 și următorii, care ne-au îmbrâncit și apoi ne-au ridicat pe culmea anului 1892.

A-ți ridica conștient și semeș capul de sub apăsările și loviturile sorții și a mărturisii nu urechilor surde și inimilor

împietrite ale adversarilor tăi, ci lunii mari dreptul tău la onoare și viața națională, iată ceea ce prefăce o scară a Golgotei naționale într'o culme de biruință istorică.

Cel ce stă pe banca acuzaților poate spune între astfel de împrejurări:

„Ceea ce se discută aici, este însăși existența poporului român. Existența unui popor nu se discută, se afirmă! De aceea nu ne este în gând să dovedim că avem dreptul la existență. Nu mai suntem aci acuzați: suntem acuzatori!”

Despre această culme a spus pro-

feticile cuvinte în „Pro Transilvania” **Attilio Begey** telegrafind osândiților: „Salutăm cu simpatie pe frații — frațelli — noștri din Transilvania, salutăm pe condamnații de azi, cu urarea să fie învingătorii de mâine dela Alba-Iulia”.

FOILETONUL
GAZETEI TRANSILVANIE

Noapte de vară

In noaptea asta limpede de vară
Mi-e sufletul atât de abătut;
Am plâns cu capu'n mâni și n'am știut
De ce o fac, dar știu că-i mai amară

Durerea 'n p'iept acum ca la 'nceput,
Și stau cu capu' n mâni și-aș plânge
Iară

— E lună sus și sfântă pace-afară,
O lună-i sus cum nu s'a mai văzut.

Castanii 'n drum se 'nșiră plini de floare.
Par uriașe sfeșnice-argintii
Purtând pe brațe sute de făclii.

— Dormi, suflete, și uită ce te doare,
Inchideți-vă ochilor ce-ați plâns,
Căci e târziu. Făcliiile s'au stâns.

Ecat. Pitiș

Un memorandum ardelean

Dr. Silviu D. Moldovan

de Dr. Ion I. Pogana

In ziua de 27 Mai, se implinesc cincizeci de ani dela redactarea vestitului Memorand al Românilor din Transilvania, pentru a fi prezentat împăratului dela Viena.

Dintre cei care au participat la redactarea acestui act istoric, și la procesul cu răsunset mondial care i-a urmat, mai trăiesc foarte puțini frunțași, retrași în turnul lor de fildeș, amăgindu-se cu amintirile, și meditând asupra lungului șir de evenimente naționale petrecute de atunci.

Unul dintre acești memorandumști s'a retras de curând în comuna Băița, județul Hunedoara, părăsind viața publică a Aradului unde a trăit după Unirea dela Alba-Iulia.

Acest venerabil supraviețuitor din generația Memorandului este d-rul Silviu D. Moldovan.

Dr. Silviu D. Moldovan s'a născut în comuna Băița, din ținutul istoric al Zărandului, județul Hunedoara, în ziua de 17 Septembrie 1862.

Tribunalul înaripat

S'ar crede că 'n lumea animalelor nu există tragedii conjugale, că acolo peste un pas greșit comis de unul din're sofi se trece ușor la ordinea zi ei, dar nu e așa. Sunt soiuri de animale, pasări mai ales, la care greșeala se pedepsește totdeauna cu moartea. Severitatea aseasta în ce privește cinstea casnică, s'a observat în deosebi la ciori și la cocostârci. Interesant e faptul că pedeapsa nu vine din partea celui direct atins, lucru care ar fi foarte firesc, ci în astfel de cazuri se procedează întocmai ca la oameni: un tribunal decide. Acest tribunal e format din membrii întregii colonii de cocostârci sau ciori aflători în acea localitate. Ei țin întrunire în văzduh, unde după lungi și gălăgioase debateri — mai ales la ciori — aduc sentința, care e totdeauna aceeași, nu suferă nicio modificare. Nu există apel în lumea pasărilor.

Ciudat e următorul lucru. Sub rigoarea legii cade numai sexul slab, numai femeia, pe când bărbatul-cocostârc își poate face plăcerile cât vrea, fără să-și atragă niciun fel de pedeapsă. Pe semne că 'n statul cocoarelor emanciparea femeii stă rău de tot.

Astfel de întruniri în văzduh și sentințe aduse de tribunalul negru-alb s'au semnalat încă prin veacul al XVI-lea de către un profesor din Urttenberg. Exact aceleași sunt și descrierile ce vin din Egipt, țară în care se adăpostesc cocostârcii noștri în timpul iernii, ca și din alte țări unde au putut fi observați. Îndeosebi interesantă e descrierea unui medic din localitatea Stulida în Grecia.

Acest medic observă într'o zi o ceată mare de cocostârci sburând de-asupra orașului Făceaia ocoluri, se încrucișau clămpănind în continuu din ciocurile lor lungi, într'o iritație nemai-pomenită. Cuiburile cele multe de pe acoperișele caselor erau toate goale, numai într'unul stătea o femeiușcă cu capul plecat, tristă, căci o izgoniseră din societate.

Informându-se asupra ciudatului spectacol, medicul află că e vorba de-o judecată a cocoarelor și că femeiușca din cuib este aceea care a greșit. Astfel de cazuri în localitatea numită se întâmplau ades.

Agitația pasărilor de-asupra orașului ținu aproape un ceas. La un moment dat apoi toată puzderia aceasta de judecători se repezi asupra celei vinovate, care zăcea pe cuib, și 'n câteva minute aceasta se rostogoli sângerând la picioarele trecătorilor.

După executarea sentinței, adunarea se risipi în cete mici, îndreptându-se care din cotro venise.

Ecat. Pitiș.

CRONICA LITERARA

de Aurel Marin

GEORGE VAIDA: *Mătrăgună*. Poeme. Cu un cuvânt înainte de Mihail Chirnoagă. Ed. „Frize“.

Locotenentul George Vaida moare în vârstă de 27 ani, pe frontul din Est, în fața Odesei, la 18 August 1941, luptând împotriva Rușilor, pentru apărarea patriei. A rămas un caiet de versuri pe care prietenul său, d-l Mihail Chirnoagă l-a tipărit cu grija și cheltuiala sa.

În *Cuvânt înainte*, editorul povestește vieța, lipsită de înțelegere din partea societății, dusă de poet și face amare reflecții asupra sprijinului ce în general se acordă mănuiitorilor de condeiu. Dar în totdeauna a fost așa și în totdeauna va rămâne așa.

La ce bun toate aceste fine descriminări amicale?

Că George Vaida merita o soartă mai bună — ne referim la calitatea sa de scriitor — este indiscutabil. Dacă volumul *Calm exterior*, în care se amestecau școli cu tendințe diferite, în versuri încă nediferențiate, nu era destul spre a-l ridica în stima confrăților, *Mătrăgună* împlinește toate condițiile ca să impună un nume în istoria literaturii. Chiar și entuziasmul editorului mi se pare prea mic față de câtă poezie se află în acest volum postum.

Sunt felurite categorii de poeți. Să deosebim deocamdată două: una a acelora care își fac versurile, stăruind asupra lor și dându-le o formă oarecum definitivă, dela început; alta, a poezilor care scriu o poezie, o lasă și revin în mai multe rânduri șlefuiind-o și iar șlefuiind-o, cum spunea Boileau, până să ajungă la forma convenabilă.

În această din urmă categorie intră și regretatul George Vaida. Multe poezii așteptau probabil să fie reluate, transformate, amplificate, cu o artă și o stăruință demne de artiștii Renașterii.

Dar toate fragmentele câte s'au găsit sunt mărturiile unui talent ajuns la deplina maturitate, pentru care versificația nu mai prezenta nicio taină.

Îi mai trebuia lui George Vaida răgazul necesar ca să completeze această strălucită mică operă. Și așa el se ridică mult deasupra contemporanilor, atât prin înțelegerea lumii cât și prin muzica particulară a poeziei.

N'am putea afirma că poetul nu mai avea destule căi care să-i releveze aspecte noi și să-i smulgă cadente inedite. Influența poeziei franceze, cu atâtăta fericite ecouri, în special a romanticilor, a lui Baudelaire, Paul Valéry dar și Fr. Villon, este hotărâtoare.

Și ne gândim la imensul folos pe care l-ar fi tras, dacă ar fi avut timp să cunoască poezia germană a lui Hofmannstahl, a lui Reiner Maria Rilke.

Sentimentul morții și al deșertăciunii formează pârghia poeziei lui George Vaida.

Până și atunci când iubirea e gata să isbucnească, un val de tristețe îl inundă.

*Versul este desăvârșit stilizat:
Pentru voi cânt, pentru voi,
Femeile mele dragi
Și frumoase în amintirea mea
Ca lumina pală de lună.*

Lângă cele două părți din *Pentru voi cânt*, din același filon liric, *Poemă pentru fata din sânge* e o bucată de antologie.

Dar nu știu ce s'ar putea alege pentru o viitoare antologie din atât de multe, și magistrarele stihuri, necunoscute până acum.

Să pomenim de resemnarea din 6 August 1940, de trecerea timpului și a vieții din *Calendarul*, de tristețea complexă din eminențele *Versuri pentru fata bătrână*, sau de acel memento *Cântec pentru prieteni*, de evocatorul *Cantonament* sau de întregul original ciclu intitulat *Camera poetului*, cu versuri în care sunt distilate cele mai pure licori; de admirabilele *Portrete* sau de noile, la noi, *Balade* în cadențele liricii franceze.

Un ciclu de traduceri, remarcabile dar se pare că încă în faza când oarecare modificări s'ar fi putut încă săvârși, încheie volumul.

Dar să ne întoarcem ca să ilustrăm, dacă nu cu citate din poeziile mai sus amintite, cu altele două, calitățile care fac rezistența volumului.

Iată aceste *Terține* de dragoste și moarte și prietenie:

*Nimic din toate acestea câte sunt
În clipa-aceea n'o să mă întristeze.
Voiu fi un bulgăr rece de pământ*

*Ce 'n negură 'nvelindu-se va vrea
În flori și 'n terburii să se 'nfloreze
Suind spre cer să soarbă liniștea.*

*Nici mâna ta, nici zâmbetul de-acum,
Nici serile căzute la fereastră
N'or să mai fie. Ci doar greul scrum*

*Ce-mi va cădea pe umeri și pe ochi
Rupând năframa cerului albastră
Și foșnetul știut și drag de rochi.*

*Ci 'n veacul măsurat de-același mers
Vei trece tu suavă peste mine
Armonizând în trup un univers.*

*Va fi o seară caldă și trecând
Sglobe ca un zumzet de albine
Vei fărâma și ultimul meu gând.*

O, n'ai să știi. Va fi atât de bine.

Lângă care ar trebui să alăturăm, pentru melancolia lor tulburătoare și între lumini, ca luna.

PREDICI ÎN PUSTIU

SUFLETUL

Filosoful german *Karl Vogt* (1817—1898) în vestitele sale „*Prelegeri despre om*” susținea, că „proprietățile sufletului nu sunt altceva, decât funcțiuni ale substanței cerebrale. Cugetările au cu creerul același raport ca bila cu fi-catul sau urina cu rinichii”. Dar — autorul nu mai puțin vestitei opere „*Forță și materie*” *Dr. Büchner* trăind ce e drept în epoca în care transformismul lui Darwin era în floare și când originea omului din maimuță se considera ca o dogmă indiscutabilă, nu susținea, că personalitatea depinde de alimenta-țiuni și de combinațiunile chimice din scoarța cerebrală?

Se fereau ca de foc să vorbească de suflet căci vorbind de suflet — această scânteie divină din om — ar fi trebuit să recunoască pe Dumnezeu și filozofii materialști ai acestei epoci îl trimiseră pe Dumnezeu în pensie — susținând, că chiar dacă lumea ar fi fost creată de Dumnezeu — acesta s'a retras dela conducerea ei.

Dacă între cugetare și creer este același raport ca între urină și rinichi, sau dacă ea depinde de alimentație cum explică aceștia, că aceeași frați care se alimentează la fel, unul devine ilustru, celălalt un decăzut, cum ne arată vieța în nenumărate aspecte?

Gabriel D'Annunzio avea, pe când trăia în vila sa Capponcina de lângă Florența și Eleonora Duse îi ținea to-vărășie, 15 servitori, 10 cai, 38 copii. Nu ieșea decât călare, însoțit de copiii săi. Avea 300 cămași de mătase schimbând 2 pe zi, tot atâtea cămași cu plas-tron tare, 50 de pijamale de mătase, 500 cravate, patul acoperit cu brocart țesut cu crini de aur, 100 costume de haine și totuși când a venit războiul mondial, când a contribuit să intre și Italia în războiul alături de sora latină de Franța: a știut să rămână 5 zile nespălat în aceeași cămașă, să facă așa minunate fapte de vitejie — învățând să sboare la 53 de ani și sburând deasupra pozițiilor inamice ca și deasupra Vieni în acel minunat sbor al anului 1917, care apoi i-a adus un ochiu pierdut și decorațiunile de vitejie din lumea întregă și titlul de „*Prinț de Montenevoso*”. Dar când repetând gestul lui Napoleon Bonaparte la Jaffa apărând în mijlocul soldaților săi ciumați ca să-i mângăie și el ca Guvernator al Fiumelui face la fel și obține nu mult după asta gradul de general de brigadă din partea Ducelui Mussolini? Cine face astfel de transfor-mări ale personalității omenești? Substanța materială cerebrală? Numai sufletul este în stare să ne ridice pe aceste culmi ale patriotismului și ale jert-firii de sine pe altarul neamului. Care-i cea mai mare bogăție, cea mai mare pu-tere a omului? Sufletul, sufletul pus în slujba Țării și Neamului, — și condus de Cel ce l-a creat.

Dr. M. Suciu-Sibianu

Bunicii săi au fost comercianți de vază în comună, iar tatăl său — Dimitrie Moldovan — a fost prim-pretor al plasei Băița.

După ce și-a trecut bacalau-reatul la Sibiu, s'a înscris la Facul-tatea de drept din Viena, în 1880.

În capitala imperială a Aus-triei, face parte din asociația uni-versitară „România-Jună”, prezi-dată atunci de studentul teolog Vasile Damian, protopop mai târ-ziu al Zărandului.

În anul 1891, și-a continuat studiile de Drept la Universitatea din Budapesta, unde și-a trecut doctoratul.

La Budapesta se înscrie în societatea tinerilor studenți arde-leni „Petru Maior”, un focar de spiritualitate și naționalism româ-nesc.

Stagiul de avocat stagiar și l-a făcut la Deva și apoi la Sibiu, în biroul avocatului Ioan A. Preda.

La Sibiu, se avântă în viața politică, luând parte cu colegii săi la acțiunea de propagandă națio-nală condusă de fruntașii ardeleni grupați în jurul „TRIBUNEI” — Ion Slavici, Eugen Brote, dr. I. Bech-nitz, dr. Aurel Brote, Dan Popovici Barcianu, Septimiu Albin, Aurel Popa, Silviu P. Barcianu și alții.

În anul 1889 se mută la Arad, intrând în biroul avocatului dr. Ni-colae Oncu, cunoscut luptător na-ționalist. Aici a stat timp de un an, până și-a luat examenul de avocat.

La Arad, a luat parte la viața politică, condusă de dr. Nicolae Oncu, prof. Roman Ciorogariu, mai târziu episcop de Oradea etc.

În 1890 este chemat de frun-tașii din ținutul Zărandului ca să-și deschidă biroul de avocat în Baia de Criș.

Primind această invitație, prin care i s'a relevat obligațiunea mo-rală ce-o are de a se înapoia pe plaiurile natale, unde tatăl său a urmat linia politică a luptătorului I. Hodoș, și-a început cariera de avocat în Baia de Criș.

La Baia de Criș și-a găsit to-varași de lupte naționale pe frun-tașii Teodor Pop, Petre Truța și Gh. Ilea.

În acest timp, se înscrie în Partidul Național din Transilvania, în cadrele căruia și-a regăsit foștii colegi de universitate.

La parte la viața bisericească, fiind ales deputat de două ori al Congresului Arhidiecezan din Sibiu.

În 1892 a fost ales ca dele-gat al Zărandului împreună cu dr. Teodor Pop, avocat din Baia de Criș, ca să facă parte din „Depu-tațiunea Română”, care avea man-dat din partea Partidului Național să prezinte „Memorandul Româ-nilor din Transilvania și Ungaria” — Împăratului Francisc Iosif dela Viena, — în zilele de 27—29 Mai 1892.

Mutându-se la Orăștie în 1893 e numit jurisconsult al institutului de credit „Ardeleana”, înființat și condus de marele naționalist și fi-lantrop dr. Ioan Mihu.

Se înscrie în asociația cultu-rală „Astra” și alte așezăminte naționale.

La Orăștie a scos „Revista Orăștiei” împreună cu dr. Nicolae Ivan, fost episcop al Clujului, și

Tradiția lui Negru-Vodă în Transilvania

de A. A. Mureșlanu

În manuscrisul intitulat „Colecțane pentru o istorie particulară a Brașovului”, aflător în arhiva municipiului Brașov și datorat cunoscutului cercetător sas dela începutul veacului trecut, Francisc Iosif Trausch, se citează dintr-o cronică săsească din veacul al 17-lea și un pasaj, în care se afirmă că munții Postovaru (Das Schullergebirge), din imediata vecinătate a Brașovului, ar fi fost „dăruți de un principe valah cu numele Negru Vodă (ein Wallachischer Fürst Negro-Vode mit Namen, care este zugrăvit în biserica valahă), școalei săsești a Brașovului cu condiția ca cinstitul Magistrat să permită Valahilor clădirea unei biserici”.

Intreaga tradiție despre descălecatul Românilor dela Făgăraș sub conducerea lui Negro-Vode dincolo de Carpați o găsim și în cartea „Schită din istoria Valahiei” a învățatului rector al gimnaziului săsesc dia Brașov Ioan Filstich, tipărită la Iena în 1743. Filstich spune că această origine a Țării Românești „o confirmă” (cofirmat) nu numai „manuscrisul (cronică) valah anonim”, ci „o dovedesc în destul și comunicările Valahilor bătrâni, care se întemeiază pe tradițiunile primite dela străbuni”.

Cea mai veche dovadă a tradiției lui Negru-Vodă în Transilvania este mult discutata inscripție genealogică așezată în anul 1728 de „protopop Ionașcu Mone notareș soborului mare” a bisericii unite, pe casa lui de piatră din Vineția de Jos. Protopopul Monea, care se scria și „Vinețianul”, după moșia de baștină a familiei sale, a fost unul din cei mai culți frunțași ai neamului nostru din vremea lui, pe care episcopul Ioan Inocențiu Micu (Klein) îl propuse în anul 1744 stăpânirii austriace ca vrednic de a figura în „consiliul” guvernului Transilvaniei, fiind un „nobil român care dispune nu numai de calități, ci și de mijloace suficiente, pentru ca să poată participa pe timp mai îndelungat la ședințele guvernului și fără salariu”. (Dr. A. Bunea, *Episcopul Ioan Inocențiu Klein*, Blaj 1902, p. 120).

În această genealogie Ionașcu Vinețianul deduce originea familiei sale, pe baza documentelor „mănăstirești” dela Grigore Vinețianul, *vistiernicul lui Negru Vodă* (thesaurarius vaivodae Nigro).

Inscripția, care se poate vedea și astăzi pe vechea casă, părăsită și nelocuită, din frunțașă comună a Țării Făgărașului, ne indică nu numai numele membrilor familiei care s'au succedat în cursul veacurilor, ci și anii documentelor care îi amintesc. Din nefericire însă tocmai primii ani sunt astăzi atât de șterși de vreme, încât nu se mai pot descifra cu precizie. Istoricul Samuil Micu, care o citează cel dintâi, a citit însă la vistiernicul lui Negru-Vodă anul 1182, dată care a fost reprodușă și de contemporanul său Engel în a sa „Istoria a Valahiei”.

Controlând pe baza documentelor timpului, noi am reușit a constata exactitatea filiațiunii până la Solomon Vinețianul „numit de mama lui Monea” (prescurtare din Solomon), fiul lui Ștefan Vinețianul, arătat ca trăind la anul 1449. „Solomon boierul de Venetia” este cunoscut și în socotelile Brașovului din anii 1520—30, căruia „fânogiul” orașului, îi face, ca unui personaj important, la trecerea lui pe aici, diferite daruri (vin, icre, furaje pentru cai, etc).

Genealogia nu este deci, cel puțin în partea ei dela veacul al 15-lea încoace o plăsmuire fantastică, precum crezuse și Hasdeu, ci o alcătuire foarte obicinuită pe acele vremi, cerută de forurile competente ale Transilvaniei, de câte ori era nevoie de confirmarea drepturilor de proprietate ale familiilor nemeșești. Importanța ei rezidă însă mai ales în faptul confirmării existenței tradiției stăpânirii unui „Negru Vodă” asupra Țării Făgărașului, tradiție păstrată chiar și în popor. Căci, precum afirmă Ioan Pușcariu (1862), Atanasie Marienescu (1891) și Dr. Ioan Turcu (Excursie în munții Făgărașului, Brașov, 1901), ruinele cetății așezate pe muntele Colțul Brezei, la sud-vest de Făgăraș, purtau la popor numirea de „Cetatea lui Negru-Vodă”.

Existența la Sași a tradiției stăpânirii munților din imediata apropiere a Brașovului de către un puternic Negru-Vodă și dănuirea amintirii acestuia la poporul din regiunea Făgărașului, iar de altă parte, extensiunea dincolo de Carpați a acestei tradiții numai în regiunile care au format odinioară centrele așezării Cavalerilor teutoni din ordinul Hospitalului Sf. Maria, care, după ocuparea Țării Bărsii (terra Borza), confirmată de regele Ungariei Andrei II-lea prin cunoscuta sa diplomă din 1211, au „descălecat” și dincolo de Carpați, la Câmpulung și Argeș, sunt cea mai bună dovadă că tradiția despre „descălecare” din Transilvania a Țării românești dela răsărit de Olt trebuie să aibă un fond istoric. Faptul că documentele timpului arată că Țara Bărsii era „devastată” și lipsită de locuitori — adică mai puțin locuită — din cauza „năvalei Păgânului” (propter impetu Paganorum) este un nou argument pentru existența în Țara Făgărașului, care nu avea trecători practicabile peste Carpați, a unei vechi și puternice așezări românești, care nu și datora existența unei presupuse cuceriri și colonizări făcute de voievozii Basarabi olteni, în veacul al 12-lea, precum credea Hașdeu, ci care formase în evul de mijloc unul din principalele bastioane ale românismului.

Descoperirile noi dela Biserica Domnească dela Argeș ne dovedesc nu numai gradul înalt de cultură al voevozilor noștri din veacul al 14-lea, ci par a confirma și faptul înrudirii lor cu cavalerii ordinului Hospitaliților teutoni, despre care istoricii francezi afirmă că ajunseseră pe atunci a forma o adevărată „mare putere europeană”.

Istoricul Alexe Bethlen atrăsese încă la 1831 atențiunea asupra faptului că păraul dela hotarul care despărțea Țara cavalerilor de ținutul Săcuilor și unde se văd și astăzi urmele unor ziduri, poartă și astăzi numele Feketeügy, adică „garda neagră”.

Bethlen vedea în această numire, cu drept, o amintire a îmbrăcămînții negre a cavalerilor teutoni, care purtau peste aceasta o manta albă cu cruce neagră. (cf. Alexis Graf von Bethlen, *Geschichtliche Darstellung des deutschen Ordens in Siebenbürgen*, Leipzig, 1831).

Ruinele celei mai puternice cetăți a cavalerilor din Țara Bărsii poartă și astăzi numirea de „Schwarzburg” (Cetatea Neagră). Românii numesc și astăzi contraforturile munților dela Apus de ruinele puternicei cetăți a Cavalerilor, Marienburg (Feldioara), Măgura Neagră. Pe degetele puternicului voevod Radu Basarab, numit și el „Negru”, ca și alți înaintași ai săi, s'a găsit și un inel cu majuscule gotice din veacul al 13-lea și cu inscripția Ave Maria, iar pe inelul rudei sale „Udobă” alt inel de aceeași factură, cu inscripția Hilf Got. N'a fost Sf. Maria patroana ordinului cavalerilor teutoni?

Faptul că la 1225 regele Andrei II pornește cu războiul contra acestor cavaleri, alungându-i din Țara Bărsii, poate fi o dovadă nu numai a „abuzului lor de putere”, ci și al împrejurării că aceștia, întovărășindu-se și alindu-se cu voevozii români împotriva oardelor păgâne nomade, care stăpâniseră șesurile Munteniei și Moldovei, au provocat nu numai o „descălecare” românească peste Carpați, ci au pus chiar și temelia marelui și puternicului voevodat al „Țării Românești”, format din unirea descălecătorilor cu ceilalți voievozi și cneji din regiunile muntoase și din Oltenia viitorului banat al Craiovei.

Ansamblul Teatrului Național din București în turneu prin Germania

După cum anunță ziarul Germane, ansamblul Teatrului Național din București va întreprinde la începutul lunii Iunie un lung turneu în Germania.

În cadrul acestui turneu vor fi jucate „Hamlet”, „Faust” și o dramă românească.

Dat fiind că acest turneu este primul pe care-l întreprinde un ansamblu românesc în Germania, vizita primei scene românești este așteptată cu un viu interes de toate cercurile artistice din Reich. (R.D.V)

Citiți

„Gazeta Transilvaniei”

Două manifestări academice

am avut în Brașov săptămâna aceasta și ele dovedesc cât de multă dreptate au aceia care spun că descentralizarea academică e o mare binefacere pentru cultura țării.

Universitățile sunt „sarea pământului” unei țări. Ea — vorba Evangheliei — se poate „împuși” prin faptul că e prea multă strânsă, nefiresc, la un loc, și elementele ei distinse se neutralizează și se întreplătesc ca cei „19 Giganți” din colecția lui Gog (G. Papini) — lipsindu-le admirația și stimulul mediului mediu, prea solicitat în orașele ce suferă de infecție — sau cum ar zice D-I Pisani — prea-umflarea academică (București, Cluj, Iași).

Universitatea Cluj răspândită azi în Sibiu, Brașov și Timișoara fecundează academic azi 3 orașe în loc de a se îngheși nesănătos — împreună cu Opera, Teatrul și Conservatorul — într'unul singur cum era în Clujul, supra tixit academic.

Azi Timișoara are Opera și Teatrul — care în treacă spus ar fi trebuit mutat în altă parte, în Arad bunăoară — iar teatrul studentesc ca și orchestra universitară, ambele sub conducerea entuziastă și atât de harnică a d-lui profesor și scriitor V. Papilian răspândesc gustul pentru teatru și muzică bună destelind artistic orașe care înainte vegetau mulțumindu-se — cu puține excepții — cu pasiva cultură mecanizată și paralizantă a cinematografului și a vulgarului radio, alături de jocul de cărți și reciproca complimentare a snobilor și mai ales a snoabelor iubitoare de acele sgomotoase animale tabu — despre care, ca și despre morți nu se poate spune decât bine la noi — căteii și javrele.

Universitatea descentralizată în Sibiu, Timișoara și Brașov răspândește lumina culturii academice nu numai în aceste 3 (!) orașe, ci prin turnee în tot Ardealul — și în jurul lor — destul de lăsat în părgănire culturală înainte de desconggestionarea academică.

Aceasta e semnificația atât a reprezentăției dela Redută a piesei „Zile senine”, care în treacă spus e o leacă vulgară (nu respectă nici moartea — „a crăpat capra aia bătrână” spune unul dintre junele personajii despre o mătușă a lor și nici dragostea care se leagă și desleagă cu mare ușurință, ca la cinematograful sau ca în Sovietia —) și același tâlc îl are și frumosul *Concert, cora!*, atât de bogat și de bine studiat, pe care l-a dirijat, colegul meu dela „Academia Comerțială”, la „Astra”; mă gândesc la d-l Prof. I. Gherghel profesorul și ziaristul de concepție și alese însușiri artistice, unanim recunoscute.

Azi Universitatea „seamnă” sămânța cea bună, în toate vânturile și pe toate meleagurile Ardealului.

E un lucru așa de mare și cu atâtă perspective în viitorul de sigur mai fericit al țării noastre încât nu poate trece neamintit.

Inseamnă că Universitatea a devenit luptătoare.

Prof. Univ. I. Ol. Ștefanovici-Svensk

cu Aurel P. Barcianu. La revistă a colaborat și părintele Ioan Moța, până când a scos gazeta „Libertatea”.

În anul 1894 a urmat procesul Memorandului, debătut în fața Curții cu Jurați din Cluj, în zilele de 7—25 Mai, la care a luat parte ca apărător.

După proces și-a continuat activitatea profesională și politică până în zilele unirii, luând parte la toate evenimentele care s'au petrecut până la această dată istorică.

În 1919 Consiliul Dirigent l-a numit magistrat la Tribunalul Brașov, unde n'a funcționat mult timp, fiind delegat prefect al județului Arad.

Între anii 1931—1940 a fost decan al Baroului Arad și președinte al Camerii de Comerț și Industrie.

Din vieța publică a Aradului

s'a retras în 1941, plecând la Băița, în mijlocul familiei sale.

Pentru meritele sale politice și naționale a fost numit membru al ordinului „Ferdinand I”, în gradul de cavaler.

În lunga sa carieră publică, Silviu D. Moldovan s'a distins printr-o ținută sobră, iubindu-și cu ardoare neamul și fiind un sincer și desinteresat susținător al țărănilor, foștii săi prieteni de lupte și năzuințe naționale.

La Băița din județul Hunedoara își trăiește în liniște și seninătate amurgul unei vieți frumoase, urmărind cu mult interes evenimentele clipelor prin care trecem, plin de optimism și încredere în viitorul acestui neam, în serviciul căruia a stat de veghe o jumătate de veac.

Județul Neamț

de A. P. Bănuț

— Sfârșit. —

Oieritul, creșterea vitelor (cine n'a auzit oare de boii scunzi, trunchioși, ciolănoși și puternici și de rasa mărunță, dar sprintenă și răbdurie, a vestigiilor cai moldovenesti?), pomăritul și mai ales păduritul, sunt azi ca și ieri, îndeletnicirile mai de seamă ale acestor săteni. Firește, războiul din 16 ca și cel de-acum, cu întreg cortegiul lor de mari și felurite mizerii; o evreime nefastă și permanent spoliatoare, alături de-o conducere politică și administrativă sub așteptări, au adus ambele, populațiunea românească la „sapă de lemn”. Comerțul odinioară înfloritor, al acestor săteni, a fost nimic de jidăni-me rapace, el nefiind azi decât palida

umbră a celui din trecut. Stocul, foarte redus al animalelor de casă, este și el într-o continuă degenerescență. Viței și călușei de doi ani intră'n jug și'n ham, muncind ziua întreagă din greu, iar noaptea fiind lipsiți de căldura și ocrotirea grajdului, inexistent în cele mai multe gospodării. Zadarnic înfloresc la Grași minunata fermă a statului, cu admirabila sa stațiune — model de reproducători de rasă, dacă vaca și iapa săteanului nu vede țesala, nu cunoaște grajdul cald și n'are parte de-o corespunzătoare hrană rațională. Trebuie găsite mijloacele de persuasiune sau, dacă vreți de constrângere a plugarului nostru, ca el să părăsească definitiv metodele vechi și înrăite, a căror consecvență și nealterată deprindere, îl vor

Dela frații înstrăinați

— Dăm cu mare plăcere din „Tribuna Ardealului“ unele părți privitoare la —

Lucrările Adunării Eparhiale ortodoxe-române din Cluj

Drumuri misionare

Odată cu zorile primăverii P. S. Sa Episcopul Nicolae Colan a început să străbată eparhia spre a se convinge personal de situația reală și spre a duce cuvânt de zidire tuturor fiilor săi duhovnicești.

Undeva, o notă spune că Sf. Pavel a făcut peste 20 mii de kilometri în călătoriile sale misionare. P. S. Episcopul Nicolae Colan, a început să-l urmeze. Iată itinerarul pe care l-a străbătut în 1941:

Lona de Sus, Valea Drăganului, Oradea, Bistrița, Toplița, Unguraș, Zimbor, Iesc, Ciubăncuța, Osoiu, Ciubanca, Olpret, Rohia, Caprioara, Covasna, Zăbala, Brețcu, Vâlcele, Reghin și Idicel. Uniți cu o linie punctul sălăjan dela Unguraș cu Brețul din Săcuime și veți vedea că suntem pe urmele Sf. Apostol Pavel.

Și nu numai prin căile străbătute putem face apropiere de Sf. Pavel, ci și în vâlvătaia cuvântului cu care a aprins inimile tuturor. Mai mult! Sf. Pavel spunea că el nu vrea să umble cu propovăduirea pe urmele altora.

Și P. S. Nicolae Colan a fost în 1941 în zilele de 3—6 August pe meleaguri care n'au mai fost atinse de urme vlădicesc. Vlădica Nicolae Colan este întâiul chip vlădicesc care a călcat pe cranele dela Ciubanca, Ciubăncuța și Osoiu, deși la Ciubanca a fost un foarte vechiu punct de rezistență ortodoxă. Acolo se pomenesc unele dintre cele mai vechi clopote din Transilvania de Nord, (1683).

Badea Andron, crâșnicul nonagenar din Ciubanca poate zice cu dreptul Simeon: Acum slobozește pe robul tău stăpâne în pace că văzură ochii mei mântuirea...

Dorința sa de a se însemna data de Marți 5 Aug. 1941 pe peretele iconostasului ca să se știe din tată în fiu că atunci vlădica Nicolae Colan a slujit sf. Aghiasmă în bisericuța sf. Arhangheli de pe dealul Hagăului și a fost întâiul vlădică ostenitor prin acele meleaguri, de sigur că are aprobarea cerută.

Sfințiri de biserici

P. S. Nicolae Colan a sfințit în 1941 următoarele biserici:

1. In 29 Iunie Catedrala din Bistrița.
2. In 7 Sept. biserica din Covasna
3. Și în 27 Dec. biserica din Bonțida.

Treceri religioase

Au trecut în 1941 dela ortodoxie la alte confesiuni 645, la secte 123. Dela alte confesiuni la ortodoxie 53 și dela secte 16.

Situația școlară

Sub jurisdicția bisericii au funcționat în 1941: Academia Teologică și Școala de Cântăreți.

Pe teritoriul Eparhiei: au fost 20.548 copii obligați de școală. Au funcționat 117 secții românești la școlile primare.

Au funcționat 772 de învățători. Români 157 (62 ort. și 95 gr. cat.)

Dintre cei 20.548 copii obligați la cercetarea școlii 3158 au rămas fără instrucție școlară.

Școli secundare sub jurisdicțiunea bisericii Eparhia nu are.

Catehizația

Au funcționat în Cluj 2 catiheți. Unul pentru școlile primare și altul pentru cele secundare. În restul Eparhiei — acolo unde sunt preoți au făcut ei catehizația — în cele fără preoți nu s'a catehizat.

Spre a înlesni lucrarea catihetică a preoșimii în 1941 s'au editat de episcopie manuale de religie pentru cursul primar întocmit de Pr. Fl. Mureșanu (cl. I—IV).

Presa

„Viața Ilustrată“ a apărut în 1941 numai trei numere: Ianuarie—Februarie și Martie.

Situația economică

Eparhia a susținut Academia Teologică, Școala de cântăreți cu internat.

Dacă la „fondurile“ vieții duhovnicești am întâlnit pe ici-colea sporuri îmbucurătoare, la capitolul economic n'am întâlnit decât fonduri deficitare.

Un copil

am întâlnit în drum.

Plângea amar și lacrimi bob îi curgeau pe față.

Trebuie, că are ceva pe suflet — gândii eu și mă oprii în drum.

Mă apropiu de copil. Câți ani ai? îl întreb. De unde ești? În cotro ai plecat așa singurel? Ești flămând?

Și copilul suspinând de plâns — mi-a răspuns încetinel și eu vorbe luminoase.

Că-i de 8 ani; are ce mânca, nu-i flămând, dar n'are mamă și fiindcă n'are mamă — nu poate sta acasă și pleacă în lume — să găsească o mamă, cum a fost mama lui.

Tare m'au surprins aceste răspunsuri; l-am luat de mână, l-am urcat în căruța și l-am dat în seamă tată-s'o, fiindcă tocmai spre acel sat plecasem în trecere.

Tatăl copilului în stare bună; copilul gras și frumos, bine îngrijit. Nu-i lipsea nimic copilului — decât mama.

Părintele îngrijit și el de soartea acestui „mic om“ — cu lacrimi în ochi mi-a povestit, că nici cum nu-l poate mângăia pe copil și că dorul după mamă-sa — pe care n'o are — îl paște zi și noapte.

Trecând cu căruța mai departe — multă vreme am stat pe gânduri.

„Chirița în Iași“ de V. Alecsandri

La 21 Mai a. c. în ziua de Constantin și Elena a avut loc în sala Astra o frumoasă serbare organizată de elevele liceului de fete „Principesa Elena“, grupa claselor IV și V, de sub conducerea d-nei V. Căliman. Un public distins și numeros a ținut să încurajeze strădania tinerelor artiste, care prin jocul lor nuanțat și corect au stârnit entuziaste aplauze.

Spectacolul a fost precedat de un prolog rostit cu multă duiosie de eleva A. Sorescu. Autoarea prologului, apreciata poetă a Brașovului, d-ra Ecaterina Pitiș, a făcut o vibrantă apropiere între sacrificiul ostașilor plecați la hotare și dorința celor mici de a fi de folos țării. Un zâmbet, o frunte descrescitură, iată scopul acestei serbări, scop pe care reprezentarea comediei lui Vasile Alecsandri „Chirița în Iași“ l-a obținut pe deplin.

Se cuvine un cuvânt de laudă d-nei prof. Florica Ghițescu, care a pregătit acest spectacol.

De asemenea elevelor, pentru priceputa executare.

S'au remarcat îndeosebi Viorica Vasu, — o minunată Chirița — Odaria Hluhaniuc, — Guliță — Ana Șuteu, — Ioana Țiganca — precum și Maria Costea, Delia Dogariu, Beatrice Văcariu, Marcela Prișcu, Eugenia Hubert, Sânziana Căliman, Georgeta Vlăsceanu, Valeria Marcu, Marieta Vasiliu, Viorica Radu și Florica Vlădescu.

Decorul și punerea în scenă au completat acest reușit spectacol ca și acompaniamentul muzical executat de orchestra reg. 89 Inf.

Intr'adevăr copilul are dreptate — iubirea de mamă — nu se poate suplini cu nimic în lume.

Copilul a cunoscut această iubire și n'o mai poate uita.

Toți sunt cu sufletul frânt — care au avut o mamă și au pierdut-o — în vești nu mai pot fi consolati.

Iubirea de mamă — e cel mai sacru sentiment ce poate izvorî din suflet și inimă omenească.

Sub razele calde ale acestei iubiri crește și se dezvoltă nou născutul. Primele priviri ale lui — în ochii dulci ai mamei se reflectează. Primul zâmbet e al mamei — pe care-l vede odrasla ei scumpă.

Și iubirea de mamă — te petrece o viață întreagă și ecoul acestei iubiri îți rămâne în suflet și atunci, când ființa scumpă a mamei a trecut la cele eterne.

Am înțeles jalea copilului care mi s'a plâns în durerea lui adâncă — că el n'are mamă.

Și dacă n'are mamă — toate-i lipsesc.

O mamă ai avut — și o altă mamă în zadar cauți, că n'o găsești — copile.

Călătorul

Eroii neamului

Conferință flaută la Spitalul Z. I. 157 din Stuplul în ziua de 15 Mai a. c.

Iubiți ostași,

În fiecare an deodată cu înălțarea Domnului Isus Hristos, sărbătorim de Ziua Eroilor pe scumpii noștri morți pentru patrie.

Cu acest prilej suntem datori să ne înălțăm sufletele către Dumnezeu cel tare și puternic în războaie și să-l rugăm fierbinte să odihnească cu dreptii pe robii săi eroi ai neamului, care cu sângele lor vărsat cu prisosință pe câmpurile de luptă dela Mărășești, Mărăști, Doaga — pe câmpurile de luptă din Basarabia, Bucovina, Odesa, Crimea — au înscris pagini de glorie în istoria neamului.

Noi ne mândrim cu Eroii. Noi, urmașii lor, prin fapte să ne facem vrednici de renumele lor. Prin credință, în vorbe și fapte, prin cinste exemplară, prin muncă neșovăielnică, prin îndrăgirea a tot ce este frumos, adevărat și bun sub raportul spiritual, printr'un patriotism dus până la cele mai înalte culmi ale gloriei, să dăm dovada, că înțelegem jertfa mare, pe care au făcut-o eroii.

Să nu uităm nici familiile lor, să le îngrijim, să le sfătuim, să le ajutăm materialicește și atunci sufletele eroilor vor fi mulțumite de tapta noastră creștinească.

Numele lor să-l pomenim cu sfîntenie în cercul familiilor noastre în școli, în conferințe, în armată, cu gândul luminos de a forma caractere hotărâte și patriotice.

Un popor trăiește până atunci, până când știe să-și prețuiască pe eroii lui, până când are un cult pentru ei.

Să nu stăm nepăsători față de jertfa lor, să le urmăm pilda.

Un cusernic preot zice că „cimitirele eroilor noștri“ sunt azi o școală la care învățăm, dar mâne vor fi tribunalul, care ne va judeca și ne va osândi. Mereu trebuie să ne gândim la ce lăsam urmașilor și dacă nu cumva am știrbit comoara, ce ni s'a încredințat de harnicii noștri înaintași.

„În cimitirile Eroilor nu trebuie să crească măricini. Ele trebuie să fie ca sfintele biserici, în care să ne rugăm ca să ne întărim sufletește și să ne împărtășim din vitejia și curajul lor“.

Să nu uităm pe toți eroii morți de curând în luptele falnice contra bolșevismului.

Să luptăm cu dărzenie pentru desființarea completă a bolșevismului, prin muncă cinstită, prin naționalism, prin pregătire militară și prin răbdare și credință în Dumnezeu.

Așa să ne ajute Dumnezeu! Să dea Dumnezeu, ca anul viitor să-i sărbătorim pe eroi în „România Mare“.

Dumnezeu să-i odihnească! Deci la luptă sfântă pentru rege, conducător, patrie și neam. Amin!

Preot maior Eugen V. Saftu

duce la o sărăcire succesivă și înfărșit la falimentul iremediabil.

Nu mai vorbesc de igiena lui personală și de subalimentația întregii sale familii. Mi-au spus mulți săteni bătrâni, că ei și părinții lor, s'au alimentat mult mai bine și mai substanțial: laptele, brânza, ouăle, chiar carnea... se găseau din abundență în casele lor. Cum va fi fost odată, nu știu. Azi am văzut cu ochii, mai ales mulți copii de școală palizi și vizibil subnutriți. Adăugați insalubritatea atâtor localuri de școală și lipsa de igienă corporală a elevilor și veți avea imediat în fața d-voastră tabloul trist al tuberculozei infantile din această regiune, unde, — imi mai spun doctorii — sifilisul este și el aproape endemic. Deci paralel cu îmbunătățirea animalelor sale de casă, țaranul nostru va trebui să îngrijească, pro primo, de ridicarea standardului său de viață și-al copiilor săi — viitorul neamului!

Altfel, nu ne vor putea încânta prea mult progresele vădite, ce le arată

fața satelor din această regiune, care în comparație cu situația lor de-acum 50—60 de ani, se găsesc într'un mare progres: bordiele, jumătate vârate în pământ, au dispărut de mult, fiind acum înlocuite cu arătoase case de lemn, clădite în caracteristicul stil moldovenesc, acoperite cu draniță, iar grădinile lor împrejmuite cu garduri de răzlogi, așa cum se pot vedea în gospodăriile Dacilor, de pe Columna lui Traian din Roma. Frumosul port românesc — și-l păstrează toți, bărbați și femei; în multe sate prinde a se înfirișca un început de igienă, exigențele materiale ba chiar cele psihice ale muncitorilor noștri, au sporit sensibil în timpul din urmă, nerămânând, decât ca Statul, județul și comuna, să facă cele mai rodnice eforturi, pentru a sugusa, încă din fașe, blestematele boli și plăgi sociale, ca să reinvie în toată strălucirea și virtutea sa, acest minunat popor de munte, vestit și stimat în toată Europa, pe vremea lui Ștefan Vodă,

Județul este legat de țară printr'o

unică linie ferată: Bacău—Piatra Neamț. Așa se explică norocul că jidanii și „prieteni lor politici“ n'au reușit să reducă până acuma decât o infimă parțică din imensa avere, ce-o vădește Neamțul pe sol și-o ascunde discret, în subsol. Ne putem însă lesne închipui, câte târcoale vor fi dat, semii și semitizații, acestor comori și cât și-or fi spart capetele, cum să facă și ce să dregă, pentru a putea pune în exploatare imensele bogății nemțene, ce-ar fi fericit pe toți părații până n'nta șaptea lor spiță pistruiată...

Se vede însă că Dumnezeu a vrut să nu se poată ajunge cu târgul jidanii și cu șabășgoimii lor, rămânând frumoșii noștri codri seculari, încă în mâni românești.

Imi pare rău că nu cunosc valoarea lucrării a inginerului D. Leonida: „Perspectivele economice legate de valea Bistriței Moldovene“, dar știu că d-sa și d-l inginer Cristea Niculescu au elaborat giganticul plan de utilizare a căderii Bistriței pentru electrificarea în-

tregei rețele de căi ferate moldovene, punându-se concomitent în funcție o serie de alte uzine și industrii, menite să valorifice toate bogățiile Moldovei de Nord.

Se plănuse adevărat închiderea Bistriței printr'un baraj, înalt de 60 m., la Isvorul Muntelui, deasupra Bicazului, formându-se astfel un lac de 20 km. lungime, ce-ar fi fost apoi trecut prin „tunelul“ din Muntele Botoșanului, ieșind drept în comuna Stejaru, unde s'ar fi instalat Uzina principală. S'ar fi obținut o cădere de ape, dela 120 m. înălțime, dobândindu-se astfel o energie de 150.000 H. P. O operă tehnică, indevărat... monumentală!

Statul n'a aprobat însă uriașa lucrare, preferând să plătească concesionarilor însemnate despăgubiri. O fi făcut-o din lipsă de capital, sau din alte cauze — nu știu.

Să sperăm însă că, în curând, noi stat român (condus de alte principii național-economice decât fusese răposatul stat politicianist), va ști înjgheba

AGRICOLE

Pășunatul în păduri

Printr'o greșită înțelegere obștească asupra rostului pădurilor în economia generală, pășunatul în păduri continuă a se practica, în dauna atât a pădurilor cât și a creșterii vitelor.

Cererile de pășunat în păduri sosesc mereu la Ministerul Agriculturii și Domeniilor.

Simptomul acestei „maladii sezoniere” ce se manifestă în deosebi primăvara, ca o consecință a inundațiilor și crizei, trebuie să ne îngrijoreze.

O concepție greșită atribuie puteri miraculoase pășunatului în păduri, spre care se năpustesc animalele abia ieșite din iarnă, fără nutrețuri suficiente, tocmai în preajma campaniei muncilor agricole.

Soluționarea acestei nevoi, prin pășunatul în păduri, este numai o iluzie.

Și e cu atât mai trist, cu cât favoarea acordată „in mod excepțional”, când nevoile o pot pretinde în adevăr și numai temporar, se repetă an de an sistematic, intrând în obiceiuri, iar relele deprinderi cu greu se mai desrădăcinează.

Pășunatul în păduri nu rezolvă chestiunea hrănirii vitelor mari și mici care sunt nevoite a merge la distanță foarte mare spre a găsi iarba, o hrană problematică.

Că iarba crește mai bine la adăpostul pădurii, că e mai nutritivă și ferită de arșița soarelui, se prea poate și este normal. Dar iarba nu avem decât în dăbrăvi sau locurile poenite, expuse luminii și căldurii, iar dacă astfel de poeni se pot afla înăuntrul perimetrului pădurii, nu acesta e idealul unei păduri, care trebuie să fie bine închisă, numai astfel arborii se întrec în creștere.

această gigantică întreprindere — sau va plăsmui una și mai rodnică — împărțind la beneficiile ei, nu pe inactivii și improductivii semiți și semitoții, ci pe *Românii adevărați*, cinstiți și producători nu exclusiv consumatori, cum au năravul să fie toți jidanii din lumea asta.

Înceind fugitivele mele aprecieri, privind județul Neamț, nu voi uita să atrag atenția cetitorilor „Gazetei” asupra admirabilei cărți — cred că *unică* în genul ei — a Părintelui C. Mătasă: „Călăuza județului Neamț, Cartea Românească Buc 1929”, prefațată elogiios de d-l profesor Sim. Mehedinți și bine apreciată de critica timpului. Această carte, scrisă într'un stil limpede și frumos, cuprinzând și două studii de d-nii prof. univ. G. Macovei și I. D. Ștefănescu, — mie, mi-a făcut nu numai o mare plăcere, dar mi-a și folosit foarte mult, în puținele drumuri ce mi-a fost dat să le pot face prin nordul Moldovei. Și dacă se va fi strecurat, ici-colo câte ceva dintr'ansa, în foiletoanele mele, să nu vă mirați, căci și cei bun se lipește de om, nu numai relele. De aceea socot că broșura Părintelui Mătasă va trebui retipărită, căci va aduce mereu aceleași bune servicii, cetitorilor, excursioniștilor și tuturor celor ce s'ar interesa de această încântătoare regiune românească, dela poalele Carpaților răsăriteni.

Pentru a ajunge la acele locuri poenite, ce se cred apte pentru pășunat, nu poți avea nici îngrădite căile de trecere cu gard ori sârmă, nici omul nostru nu e din fire prea cruțător. Așa că, vitele vor pași alături de drumul, ca și paznicul, ce le lasă în voie și toți micii puiți ieșiți, fie pe cale naturală prin sămânță și tulpini, fie pe cale artificială prin plantații făcute cu trudă și cheltuieli mari, nu vor scăpa de copita și dinții vitelor, distrugându-i și compromițând astfel viitorul pădurii.

Pagubele pe care pășunatul le cauzează pădurilor sunt destul de multe.

1. Micșorarea treptată a suprafeței împădurite, mărind în paguba pădurii numărul și suprafața locurilor goale din perimetrul pădurii, precum și terenurile sterile, degradate.

2. Încălcarea treptată și înaintarea pășunii în patrimoniul pădurii, alungată chiar din solurile cu caracter absolut forestier.

3. O slăbire progresivă a puterii de producție a solului și consecința firească: micșorarea creșterilor anuale a pădurii, deci o scădere a venitului economiei forestiere și cea națională.

4. Degenerarea arboretelor; se micșorează calitatea lor, iar rănille produse arborilor înlesnesc pătrunderea bolilor prin insecte, paraziți, ciuperci, etc.

Creșterea e oprită în loc și nu se realizează nici jumătate din producția normală medie la hectar, aceasta fiind starea pădurilor de șleau poenite și pășunate prea mult, din preajma Capitalei și a centrelor populate.

5. Pășunatul bătătorește scoarța pământului, făcând o coajă ce oprește pătrunderea apei, aerisirea și evaporarea, deci desvoltarea vegetației.

Iar fără stăvilarul verde al pădurilor, sau al desișului pe care-l țes ca în beton rădăcinile arborilor ce leagă coastele și rănille pământului, puhoaiile apelor slobozite vor nimici în calea lor tot ce întâlnesc, distrugând case, drumuri, păduri și holde, înecând vieții omeniești și vitele, semănând jalea și ruina pretutindeni.

Pădurea are nevoie de liniște spre a se reface și crește, liniște pe care n'a înțeles-o și n'a respectat-o liberalismul economic și demagogia care au invadat-o și distrus-o.

Folosul pentru vite prin pășunatul abuziv, doar câteva săptămâni în plus, este mult mai mic decât pagubele cauzate pădurii.

Amestecul între pășune și pădure nu e cu puțință.

Despre îndreptarea necesară sau soluțiile practice spre a învinge racila pășunatului în păduri, cu alt prilej.

Primăria Municipiului Brașov

No. 14746/1942.

PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștință publică că în conformitate cu dispozițiunile art. 167 din Legea Administrativă, modificată prin Legea Nr. 816 publicată în Monitorul Oficial Nr. 218 din 14 Septembrie 1941 și a instrucțiunilor Ministerului Afacerilor Interne Nr. 111952 din 2 Februarie 1942, s'a înliințat prestația în natură, obligatorie pentru toți bărbații în vârstă de 21 până la 60 de ani.

În consecință toți bărbații locuitori ai Municipiului Brașov în vârstă de 21—60 ani sunt obligați a presta muncă pentru refacerea și amenajarea drumurilor. Durata prestației este în mod obligatoriu de 5 zile pe an.

Prestația în natură se execută cu carul de cel care are car cu două vite trăgătoare și cu brațele de ceilalți.

Pentru anul financiar 1942/1943 întocmindu-se programul de lucrări, s'au stabilit epocile de lucru pentru cetățenii Municipiului Brașov după cum urmează:

1. Locuitorii din Stupini vor lucra la șoselele din Stupini în zilele de:

1—4 Iunie 1942 fiecare câte 2 zile
1—6 Oct. 1942 " " 3 "

2. Locuitorii din Dârste și Noua pe drumurile din Dârste în zilele de:

5—8 Iunie 1942 fiecare câte 2 zile
7—12 Oct. 1942 " " 3 "

3. Locuitorii din Timișul de Jos și Sus vor lucra pe drumurile din Dârste în zilele de:

9—12 Iunie 1942 fiecare câte 2 zile
13—18 Oct. 1942 " " 3 "

Toți locuitorii cartierelor arătate mai sus sunt obligați a se prezenta în zilele și locurile fixate prin prezenta publicațiune, cei care au căruță și 2 vite trăgătoare cu căruța, iar ceilalți având asupra lor țărâncop sau lopată:

a) Locuitorii din Stupini în zilele arătate sub punctul 1, în fața bisericii din Stupini la orele 7 dimineața;

b) Locuitorii din Dârste, Noua, Timișul de Jos și de Sus în zilele arătate sub punctul 2—3 în fața fabricii de bere Czell din Dârste la orele 7 dim.

Acei locuitori din cartierele arătate mai sus care nu se vor prezenta în zilele fixate sub punctele 1—3 din prezenta publicațiune vor fi dați în debit și urmăriți de percepția comunală pentru contra valoarea prestației în natură, majorată cu 50% conform art. 3 din regulament.

4. Cetățenii domiciliați în orașul Brașov în afară de cartierele arătate mai sus la punctele 1—3, care vor presta munca în natură sunt obligați a depune o declarație până la 15 Iunie 1942 la percepția comunală a Primăriei Municipiului Brașov, care va cuprinde:

Numele, pronumele, domiciliul (strada și numărul), etatea prestatorului și că înțelege să se prezinte la Serviciul Tehnic al Municipiului Brașov pentru executarea muncii în natură la datele ce vor fi fixate și publicate de Primărie.

Acei locuitori care nu vor depune aceste declarațiuni, vor fi considerați că înțeleg să răscumpere zilele de prestație plătit drept răscumpărare sumele prevăzute în regulament.

5. Sunt scutiți de prestație, conform dispozițiilor art. 4 din regulament: infirmii incapabili de a munci, invalidii de război, instructorii premilitari, militarii sub arme, cei mobilizați și studenții.

De asemenea sunt scutiți de prestație funcționarii publici, care deși se oferă să presteze munca în natură, nu o pot executa din cauză că nu li se acordă de instituțiunea respectivă permisia necesară pentru a lipsi dela serviciu.

6. Cei care au dreptul la scutire sunt obligați a declara aceasta în termenul prevăzut la punctul 4 din prezenta publicațiune, în caz contrar vor fi debitați și urmăriți pentru prețul de răscumpărare a zilelor de prestație cu sumele arătate la punctul 4.

7. Sustragerea în orice mod dela executarea prestației se pedepsește, potrivit art. 50 din Legea Administrativă

IN. SERVICIUL VINICULTUREI

RIESLING MOT

1936

Societatea culturală „ASTRA” Brașov

Organizează cu prilejul comemorării unei jumătăți de veac dela prezentarea Memorandului un

PARASTAS

care se va oficia în ziua de 31 Mai ora 11 în Biserica Sf. Adormiri din Cetate, și în aceeași zi la ora 12 în Sala „Astra” o conferință despre

Procesul Memorandului

ținută de D-l Prof. N. Baboie, vice-președintele Astrei Brașov.

Publicul brașovean este rugat să ia parte la această comemorare. Intrarea liberă

Dr. N. Căliman
Președintele Astrei

și art. 579 din Codul Penal, cu închisoare polițienească dela 1—10 zile și amendă dela 50—500 lei.

Brașov, la 23 Mai 1942.

Primar,
Dr. N. G. V. Gologan

Secretar General,
Dr. V. Voicu

Șeful Serv. Tehnic:
Arhitect Bell.

Primăria Municipiului Brașov
Serviciul Financiar

No. 15042/1942

Publicațiune

Noi, Primarul Municipiului Brașov, în conformitate cu dispozițiunile Oficiului de Aprovizionare de pe lângă Prefectura județului Brașov cu Nr. 14035/1942, bazate pe ordinul telegrafic al Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării Nr. 24329, din 10 Mai a. c., aducem la cunoștință celor interesați, că cantitățile de 1000 kg. porumb, ce pot fi vândute de fiecare producător conform ord. Nr. 1093/1941 se reduc la 500 kg. porumb și se vor vinde pe bază de autorizațiuni eliberate de Prefecturile județelor de unde cumpără porumbul sau mălaiul.

Brașov, la 20 Mai 1942.

Primar:
Dr. N. G. V. Gologan

Secretar General,
Dr. V. Voicu

Tipografia „ASTRA” Brașov

caută

2 mașini de cules Linotyp

Ziua Domnului

Creștine la-ți Crucea.

„Și acela ce nu va lua crucea sa și să vie după mine, nu este mie vrednic”. Sf. Matei X, 38.

Iată cuvântul Mântuitorului în această sfântă zi.

Isus când a chemat și a trimis pe ucenicii la propovăduire le-a spus că numai acela este vrednic de El, care își ia Crucea și merge după dânsul.

Povața aceasta este punctul de încercare al sufletului bunului creștin. Evanghelia de astăzi ne dă spre deslegare problema grea a mărturisirii lui Hristos mai presus de orice.

Iubirea sfântă familiară se cere depășită prin dragostea față de Isus.

Pilde nenumărate ne dă istoria bisericii noastre despre fiii ce și-au părăsit părinții pentru Hristos și de părinți ce și-au înecat dragostea de fii în sânge de martir.

Trăinicia nesecatului izvor de virtute din care s'au adăpat ei n'a putut fi uscat, iar valurile de sânge ce au curs pe lângă temeliiile bisericilor ne dă vieață lor de mucenici.

Sprâjinul darului dumnezeesc dat prin puterea credinței lor ne încuviințează, fără șovăire, că nu se află nimic mai mare ca strălucirea râvnii de Hristos.

De vrednicia dumnezeiască se împodobeste doar cel care ia jugul Mântuitorului. Mântuirea sufletească, numai prin Crucea lui Isus, vine.

Pare că nici când paginile evangheliei nu sunt mai scumpe sufletului creștin ca acelea ale sguuitoarelor suferințe pe care Mântuitorul le-a îndurat pentru ridicarea noastră.

Când durerile, puterile slăbite și mulțimea patimilor clocotitoare ce încătușează sufletul și trupul vor să copleşească ființa omenească, biserica așează luminând Crucea Domnului, biruința creștinătății.

Luând Crucea, călcând peste deprinderile ademenitoare și netrebnice ale pământescului și simțindu-te mulțumit în lipsă, iată limanul izbăvirii ce trebuie înțeles și prețuit.

Crucea care a răsturnat pe idoli și s'a încrustat adânc pe zidurile catacombelor și ai caselor, în biserici și la răspântii de ogoare, se cere purtată.

Ia Crucea suferinții și a răbdării și urmează lui Hristos.

Du lupta cu puterea răului și vei împlini astfel voința dumnezeiască, căci darul lui Dumnezeu este nu numai a crede în El, ci și a suferi pentru Hristos. Pentru toți a suferit Isus Golgota. Prin el ne-a venit iertare și izbăvire.

Mireasma Crucii se ridică măreață și cuceritoare. Ridicarea ei aduce sdrobirea urgiei crude prefăcând pământul în cer și slobozind neamul la adevăr și dreptate.

Crucea răstignirii este mântuirea noastră și învierea spirituală și națională a neamului. Durerea ne dă sfaturi și ne silește să le urmăm.

Greutatea zilelor prin care trecem și cu întrezări de a fi tot mai aspre, este urmarea păcatului.

Izbânda nu va veni până când nu desbrăcăm haina nădejzii în vremelniciile pământului și să desbrăcăm trăirea și adâncirea învățaturii lui Hristos.

Nestinsă să fie văpaia inimii în îmbrățișarea Crucii mântuirii noastre și a neamului. Prin ea risipim împărăția vrăjmașă, innăbușim țărădelegea și înălțăm binele.

Aceasta însemnează a urma lui Hristos și a fi vrednic de mila Lui.

Ia-ți Crucea, creștine și urmează lui Hristos, care-ți călăuzește pașii pe cărările vieții.

Suferințele ei sunt grele, dar și răsplata va fi nepieritoare. Invrednicește-te de ea.

Preot **Nic. Bârsan**

Medicul NOSTRU

Reumatismul

de **Dr. Valeriu Sfinghie**

Puținii sunt oamenii care să nu fi plătit în cursul existenței lor un tribut mai mult sau mai puțin scump acestei boli de o tristă celebritate universală. Cine n'a auzit vaietele celor mulți care în anotimpurile reci se plâng de dureri musculare sau la încheieturi? Vaietele lor sunt compensate doar de barometrul gratuit pe care-l poartă în încheieturi și în mușchi, barometru care constă tocmai în durerile articulare sau musculare care prevestesc schimbarea vremii, apropierea timpului umed.

Ce este reumatismul? Este o boală caracterizată printr'o inflamație acută a articulațiilor sau mușchilor. Reumatismul se observă mai des la bărbați decât la femei, și cu deosebire în epoca adolescenței și la adulți.

Apariția bolii este favorizată de frigul umed, locuințele umede.

În cele mai multe cazuri reumatismul atinge persoanele predispuse, este așa zicând o boală în care ereditatea joacă un rol important. Propriu zis nu reumatismul este ereditar, ci starea diatezică, artrismul, un teren special care predispune la reumatism.

Reumatismul este o boală microbiană al cărei microb încă n'a putut fi identificat, el fiind probabil un virus filtrabil.

Cum se manifestă această boală? Incepe prin febră, și dureri în încheieturi. De regulă articulațiile glesnelor și a genunchilor sunt primele atinse, apoi rând pe rând se prind și alte articulații. Articulațiile bolnave sunt umflate, pielea din jurul lor este caldă și roșie.

La cea mai mică atingere, presiune sau mișcare, articulațiile sunt extrem de dureroase. Bolnavii la care reumatismul a atins un număr mare de articulații sunt tîntuiți la pat.

Temperatura se menține în jurul lui 39°, bolnavul transpiră abundent, nu are poftă de mâncare și se anemiează.

Caracterul grav al acestei afecțiuni îl constituiesc complicațiile posibile ale ei. Cele mai deseori este inima aceea care suportă consecințele sub formă de *endocardită reumatică*, *miocardită*, *pericardită* (cu lichid în jurul inimii). Alte complicații pot fi: flebită acută, pleurezie, congestie pulmonară, angină. O complicație extrem de gravă este reumatismul cerebral (al creierului) caracterizat prin dureri atroce de cap, agitație, delir, temperatură extrem de ridicată, până la 42°, 43°, bolnavul cade într'o stare comatoasă din care nu se mai deșteaptă, moare (aceasta bine înțeles în formele grave și supra acute).

Cele descrise până aici se referă la *reumatismul acut*. Cu timpul acesta devine cronic și avem așa numitul *reumatism cronic*. Aici toate semnele sunt mai atenuate, avem perioade lungi

de liniște urmate de perioade cu dureri, care survin mai ales odată cu schimbarea vremii, cu sosirea frigului umed. Încheieturile se înțepenesc puțin, încheieturile mici dela mâni și dela picioare se umflă, prezintă noduri care deformează încheietura, o strâmbă, mișcările devin greoaie și devin dureroase.

Acești reumatici cronici sunt adevărate barometre, boala lor din încheieturi anunțând apropierea ploilor, schimbarea vremii.

Un reumatism neîngrijit bine poate duce la atrofiile musculare în jurul încheieturilor, la deformații articulare și la înțepeneli grave, mai ales când sunt prinse articulațiile și mușchii dela șira spinării. Cine n'a văzut oameni gârbovi, aduși din spate, încârligați din cauza unui reumatism grav, rău îngrijit? Cine n'a auzit de persoane care stau înțepenite în casă, cu articulațiile umflate și deformat definitiv, care nu vor mai putea umbla niciodată?

Durata unui atac de reumatism poate fi de 3—6—8 săptămâni. În marea majoritate a cazurilor reumatismul se vindecă, dacă este bine îngrijit.

Cazurile mortale se datoresc mai ales multelor complicații amintite mai sus.

Tratamentul, are la bază salicilatul de sodiu în doze mari, 6—8 grame pe zi, la care se asociază bicarbonatul de sodiu. Salicilatul de sodiu se dă sub diverse forme: prafuri, comprimate, injecții etc.

Regiunile dureroase se ung cu pomezii care conțin salicilat de metyl.

În reumatismul cronic cu deformații articulare se dă iodură de potasiu, iodură de litină și tratamente electrice.

Reumatismul beneficiază foarte mult de băile cu ape care conțin sare și sulf, de aceea se recomandă băile Techirghiol, Ocna-Sibiului, Sovata, Govora, Lacul-Sărat-Pucioasa, Montana-Sărată, Bazna, Herculanee etc.

Actualmente se tratează reumatismul și cu vaccinuri special preparate sub formă de injecții cu vaccin antireumatic.

DE PESTE 100 ANI

IN SERVICIUL VINICULTUREI

COTNARI MOTT

VINUL VOEOZILOR

Invățătorul Erou Dionisiu Axente

Pe frontispiciul școlii primare de stat din com. Araci a falfăit în Septembrie 1941 steagul îndoliat. Muris învățătorul director Dionisiu Axente în lupta neamului contra bolșevismului.

Crescut de mic în dragostea de Dumnezeu și glic strămoșească, Dionisiu Axente s'a înfrățit încă de pe băncile școlii cu râvna spre o așezare mai bună și pe drept meritată a neamului românesc.

Și-a ajuns ținta carierei sale de învățător din cea mai fragedă tinerețe, fiind numit în comuna sa natală Araci pentru ridicarea căreia și-a închinat toată generozitatea tinereții lui, toată vigoarea minții și a trupului; nelăsându-se purtat de valuri în neactivitate și neglijare și-a îndeplinit datoriile cu o tenacitate ce a uimit.

Luptător convins, cu conștiința călătită în focul crezului naționalist, Dionisiu Axente a fost primul în rândurile celor chemați să așeze destinele neamului românesc pe făgaș nou, pregătindu-i calea viitorului îndreptățit.

La asediul Odesei aripile avântului i-au fost retezate în timpul unui atac dat la Dalnic.

Inima bunului nostru coleg și-a stins flacăra, sufletul lui curat s'a dus la cer, alături de sufletele tuturor celorlalți luptători, să vegheze pentru izbăvirea neamului din ghiarele nedreptății.

Rândurile închinare acestuia sunt scrise nu cu scopul de a plânge vieța lui, smulșă în floarea tinereții, ci de a o da pildă urmașilor săi, ca să se cuminece și ei din potirul jertfei lui și să-i urmeze calea.

Director
Iosif Rafiroi

Conferința prof. dr. D. Marotta la Brașov

În cadrul institutului de studii italian a avut loc la 25 Mai, în sala Camerei de Comerț, conferința d-lui prof. Domenico Marotta, directorul institutului de igienă din Roma, despre organizarea sanitară a statului italian.

Conferențiarul a fost salutat de prof. Palmieri, care, după ce schițează în trăsături generale personalitatea științifică a prof. Marotta, îi dorește bun sosit, considerându-l nu numai ca pe un mare chimist, ci ca pe un reprezentant al Romei, legat de România prin legături de sânge.

Prof. Marotta mulțumește pentru elogiul adus personalității sale științifice și insistă asupra afinității pe care a găsit-o în România, socotindu-se acasă în timpul scurtei sale șederi la noi.

Apoi d-sa face un scurt istoric al asistenței sanitare în Italia.

Din această expunere se evidențiază cum a evoluat concepția restrânsă a filantropiei și s'a transformat într'o largă doctrină de asistență socială.

După ce ne prezintă întreaga structură de asistență și organele sale consultative, tehnice și executive, conferențiarul ne prezintă rolul și importanța institutului superior de sănătate din Roma.

Multiplele domenii de activitate ale acestui institut pot realiza lucrări însemnate pentru îmbunătățirea condițiilor sanitare ale Italiei.

Conferențiarul a ilustrat cele spuse cu proiecțiuni.

V.

Primăria comunei Satulung
Județul Brașov

Nr. 1529/1942

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 4 Iunie 1942, ora 11 a. m., în localul Primăriei comunei Satulung, județul Brașov, se va ține licitație publică orală pentru darea în antrepriză curățitul golurilor de munte Tesla și Pictorul Caprii.

Garanție 10%.

În cazul când la termenul fixat prin prezenta publicațiune nu se va prezenta niciun concurent, această licitație se va ține în aceeași condițiune în același loc în ziua de 15 Iunie 1942, ora 17 p. m.

Licitatiia se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 88-110 din Legea Contabilității Publice modificată prin Decretul-Lege Nr. 2125 publicat în M. Of. Nr. 173 din 24 Iulie 1941.

Satulung, la 22 Mai 1942.

Primar, Notar,
Gh. Roșculeț. N. Căndea.

Primăria comunei Satulung
Județul Brașov

Nr. 1294/1942.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 4 Iunie 1942, ora 10 a. m., în localul Primăriei comunei Satulung, județul Brașov, se va ține licitație publică orală pentru darea în antrepriză a fasonatului cantității de 1300 bucăți traverse de cale ferată din lemn de fag.

Condițiunile speciale de fasonare se pot vedea din dosarul Primăriei comunei Satulung.

Garanție 10%.

În cazul când la data fixată pentru această licitație prin publicațiunea de licitație de față nu se va prezenta niciun concurent, această licitație se va ține în același loc și în aceeași condițiuni în ziua de 15 Iunie 1942, ora 16 p. m.

Licitatiia se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 88 - 110 din Legea Contabilității Publice modificată prin Decretul-Lege Nr. 2125 publicat în M. Of. Nr. 173 din 24 Iulie 1941.

Satulung, la 22 Mai 1942.

Primar, Notar,
Gh. Roșculeț. N. Căndea.

Primăria comunei Satulung
Județul Brașov

No. 1528 1942

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 3 Iunie 1942, orele 17 p. m., în localul Primăriei comunei Satulung, județul Brașov, se va ține licitație publică orală pentru darea în antrepriză a tuluiului cantității de 850 stânjani lemne de foc esență fag în pădurea comunei numită Liplaş.

Garanție 10%.

În cazul când la termenul fixat prin prezenta publicațiune nu se va prezenta niciun concurent, această licitație se va ține în aceeași condițiuni, în același loc în ziua de 13 Iunie 1942, orele 17.

Licitatiia se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 88-110 din Legea Contabilității Publice modificată prin Decretul Lege Nr. 2125 publicat în M. Of. Nr. 173 din 24 Iulie 1941.

Satulung, la 22 Mai 1942.

Primar, Notar,
Gh. Roșculeț. N. Căndea.

Primăria comunei Satulung
Județul Brașov

Nr. 1260/1942.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 3 Iunie 1942, ora 16, în localul Primăriei comunei Satulung, ju-

dețul Brașov, se va ține licitație publică cu oferte închise și sigilate pentru construirea unui șopron la pășunea de sterpe pentru adăpostirea vitelor locuitorilor din comuna Satulung.

Conform devizului estimativ valoarea construcției este de 401.500 lei.

Garanție 10% din suma oferită.

În cazul când la data fixată pentru această licitație nu se va prezenta niciun concurent, licitația se va ține în aceeași condițiuni, în același loc, în ziua de 13 Iunie 1942, ora 16 p. m.

Licitatiia se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 88-110 din Legea Contabilității Publice modificată prin Decretul Lege Nr. 2125 publicat în M. Of. Nr. 173 din 24 Iulie 1941.

Satulung, la 22 Mai 1942.

Primar, Notar,
Gh. Roșculeț. N. Căndea.

Primăria Municipiului Brașov

Nr. 14522 1942.

Serv. Financiar
Bir. Aproviz.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că, în conformitate cu dispozițiunile Decretului-Lege Nr. 304 1942, vânzarea lânii sub orice formă este strict oprită.

Lăna urmează să fie predată numai centrelor de colectare înființate de lege în acest scop.

Brașov, la 16 Mai 1942.

p. Primar,
Dr. E. Fleischer.

Secretar General,
Dr. V. Voicu.

Primăria Municipiului Brașov

No. 13528/1942

Serv. Financiar și
Bir. Aprovizionării

Ordonanța No. 26/1942

Noi, Primarul Municipiului Brașov; Având în vedere îndrumările ministeriale de a scădea la un nivel mai moderat prețurile maxime ale bucatelor la restaurantele, berăriile, bodegile și cafenelele din localitate;

Considerând că parte din specificațiile, depuse la 11 Mai 1942, la Primărie de asociațiile restauratorilor din Brașov, despre elementele care intră în compunerea calculului prețului mâncărilor, cuprinse în tariful în vigoare nu sunt documentate suficient;

Apreciind aceste prețuri și comparându-le cu cele ale alimentelor din care sunt gătite;

În virtutea drepturilor conferite

nouă prin dispozițiunile art. 16 din Legea Administrativă,

Ordonăm:

1. Cu data de 24 Mai 1942, se scad cu 10% prețurile stabilite în tariful Nr. 28225 1941, din 5 Noembrie 1941, în vigoare pentru mâncările la restaurantele, berăriile, bodegile și cafenelele din Brașov, clasa lux, cl. I-a, cl. II-a și III-a.

La scăderea prețurilor prevăzută mai sus, fracțiunile de leu de sub 50 bani, vor fi neglijate, iar cele de peste 50 bani vor fi rotunjite la un leu.

2. Sunt exceptate dela reducerea

cu 10%, prevăzută în punctul prim următoarele mâncări:

Mâncări de pui, mâncări de găină, mâncări de rață, mâncări de gâscă, 1/2 pui fript, 1/2 pui pané, Frankfurter la grătar, cremvurști, ardei copti și salată de roșii.

Prețurile maxime ale mâncărilor înșirate în aliniatul precedent rămân acelea fixate prin tariful Nr. 28225/1941 din 5 Noembrie 1941.

3. Prețurile maxime ale următoarelor mâncări, necuprinse în tariful Nr. 28225/1941, din 5 Noembrie 1941, se fixează după cum urmează:

	Lux	Cl. I-a	Cl. II-a	Cl. III-a
Speranghel cu unt	Lei 130.—	104.—	83.—	67.—
Morcovi cu ochiuri	" 100.—	80.—	64.—	50.—
Morcovi cu debrētin	" 100.—	80.—	64.—	50.—
Plămâni cu ochiuri	" 130.—	104.—	83.—	67.—
Piept de miel la grătar	" 200.—	160.—	128.—	100.—
Drob de miel	" 170.—	136.—	109.—	88.—
Miel la tavă garni	" 180.—	144.—	115.—	92.—
Miel pané	" 180.—	144.—	115.—	92.—
Tocană de miel cu mămăliguță	" 170.—	136.—	109.—	88.—
Miel cu legume	" 168.—	134.—	107.—	86.—
Pastramă de miel	" 120.—	96.—	77.—	62.—
Sărmăluțe de miel în foi de viță	" 108.—	86.—	70.—	56.—

4. Restaurantele, berăriile, bodegile și cafenelele, nu vor servi sau vinde alte mâncări (inclusiv cele de lux), decât cele înșirate în tariful Nr. 28225/1941 din 5 Noembrie 1941, sau cele admise de Primărie, în viitor prin tarife suplimentare.

Mâncările de lux (libere) la restaurantele de lux vor fi înșirate pe lista zilnică de mâncări, separat și toate la un loc, sub titlul generic: Mâncări de lux (libere).

Denumirile tuturor mâncărilor ce figurează pe listele zilnice de mâncări, vor trebui să consune cu cele din tariful.

5. Restaurantele, berăriile, bodegile și cafenelele, vor ține afișate în

localurile lor — bine vizibil pentru publicul consumator — atât tariful Nr. 28225/1941 din 1941, împreună cu prezenta ordonanță, cât și lista de mâncări pentru ziua respectivă.

6. Infracțiunile la prevederile prezentei ordonanțe, se pedepsesc în conformitate cu dispozițiunile Decretului Lege Nr. 1215 din 1941, cu modificările sale ulterioare.

Ordonanța aceasta intră în vigoare cu data de 24 Mai 1942.

Brașov, la 22 Mai 1942.

Primar, Secretar general,
Dr. N. G. V. Gologan Dr. V. Voicu.

**Pentru înlocuirea Uleiului de in dublu
fiert la prepararea vopselelor, întrebuințați**

produsul „PERFECTOL“

singurul produs artificial care s'a dovedit a fi cel mai bun pentru prepararea oricăror vopsele, ce se aplică pe lemn, metal, sticlă, etc., se usucă repede. — Cereți-l la furnizorul Dv., sau în cazul când nu-l găsiți, adresați-vă direct la:

„R. I. M.“ Ing. V. Ionescu
BUCUREȘTI, B-dul Domniței 3

Informațiuni

Abonamente de sprijin

Banca Românească Brașov 1000
Dr. Eugen Dorca, medic,
Brașov 700

Turneul oficial al Operei Române din București

Aflăm cu plăcere că după absolvirea de curând a altor turnee, la Cernăuți și Craiova — Opera Română din București va face, în a doua parte a lunii Iunie a. c., sub auspiciile „Astreii”, un turneu oficial la Brașov și Sibiu. În Brașov reprezentațiile vor avea loc în sala Teatrului „Astra”, cu următorul program: În seara de 17 Iunie a. c.: „Alexandru Lăpușneanu” de A. Zirra; în 18: „Carmen” de G. Bizet; în 19: „Nunta lui Figaro” de W. A. Mozart; în 20 „Boema” de G. Puccini; în 21 la ora 2 d. m. „Nunta lui Figaro” de W. Mozart, iar seara „La seceriș” de T. Brediceanu și „Paiate” de R. Leoncavallo. Dintre artiștii soliști ai Operei vor participa în acest turneu: doamnele Emilia Guțianu, Maria Snejina, Lucia Bercescu, Evantia Costinescu, Nella Dumitriu, Tana Nanescu, Florica Popovici, Maria Blejeanu, Arax Savagian, Thea Rămurescu și domniile George Niculescu-Basu, Petru Ștefănescu Goangă, Emil Marinescu, Tomel Spătaru, Nicolae Secăreanu, Mihail Arnăutu, Alexandru Enăceanu, Mihail Știrbei, Nicolae Păun, Aurel Borneanu. Reprezentațiile vor fi conduse de șefii de orchestră Ionel Perlea, Alfred Alecsandrescu și Egizio Massini. Orchestra filarmonică din București.

D-nii Tiberiu Brediceanu, directorul Operei și Dorin Iosof administratorul Operei au stat câteva zile în Brașov spre a lua contact cu conducerea „Astreii”, cu d-l Prefect al județului și d-l Primar al municipiului, din partea tuturorora promițându-li-se tot concursul pentru organizarea cât mai bună a acestui turneu.

E întâia oară că Opera Română vine în turneu oficial la Brașov. S'au ales pentru această ocazie cele mai favorite opere ale ultimei stagiuni, pe care publicul nostru va avea plăcerea să le vadă și asculte în aceleași condițiuni artistice ca și în Capitală.

Atențiune

Eforia Conservatorului de muzică „Astra” din Brașov, face cunoscut On. Public dornic și iubitor de muzică că, examenul de fine de an școlar 1941/42 va avea loc în sala mare a susnumitului Conservator din Brașov, Str. Lungă 1, pe data de 30 Mai 1942, orele 20. Intrarea liberă, programul obligator pentru Lei 5.

Dr. Tib. Brediceanu
preș. Eforiei Conservatorului
August Moldrich
secretarul Conservatorului

Slujbă religioasă

Grupul I religios din Brașov, în frunte cu Pr. Protopop Dr. Nic. Stinghe a purces în ziua de Sf. Constantin și Elena în Stupinii Brașovului unde cu un sobor de 9 preoți s'a săvârșit sfințele slujbe potrivite acestor timpuri de grea încercare.

Cuvântul despre virtutea smereniei și păcatul mândriei a fost tălmăcit de Pr. prof. I. Zegreanu. A urmat vorbirea Pr. Prof. Stinghe, după care credincioșii vrednicului Pr. Gh. Constantin se despart în dragoste întăriți duhovnicește.

Citiți cel mai vechiu ziar

Gazeta Transilvaniei

Cronica Războiului

de **Mardare Mateescu**

Valoarea sacrificiului de sânge românesc

Ne străduim, în cronicile noastre, să scoatem în evidență eforturile de astăzi ale ostașului român pentru a proiecta pe pânza viitorului măreția la care neamul nostru are dreptul să se ridice. Noi cei dela „Gazeta” strecurăm în scrisul nostru o părțică a sufletului. Simțim alături de soldații noștri dragi bucuriile și greutățile impuse de cumplitul războiu. Li urmărim pretutindeni pas cu pas și de pe fiecare muche de izbândă strigăm în urmă către cei rămași acasă: „Victorie asupra dușmanului de ori unde”.

Este ecoul pe care noi îl prindem din șanturile de luptă, din bubuitul tunului și din sbârnăitul nervos al avioanelor.

Dar scrisul nostru mai are și un alt rost. El nu e numai pentru azi, ci va rămâne mărturie generațiilor ce vor veni. Din filele îngălbenite de vreme se va desprinde adevărul adevărat al luptei noastre de reîntregire. Și așa precum noi cei de acum întorcând filă cu filă din istoria trecutului avem în suflet uriașă luptă a înaintașilor, tot așa în străfunduri de vremuri, viitorii cronicari vor găsi pagini luminoase care să nu poată fi întunecate de nimeni și care să constituie în același timp izvor de fapte noi și mărețe pentru strălucirea peste veacuri a Neamului și Patriei.

Valoarea ostașului român, avântul și sacrificiul de care dă dovadă, este recunoscut de altfel și de cronicarii străini și această recunoștință este o mărturie în plus a calităților atavice ce nu pot fi smulse nici chiar de războiul hidos al morții.

„Soldații români — scrie d-l Hans Stief în ziarul berlinez „Der Angriff” — și-au câștigat pentru veșnicie, în luptele grele din peninsula Kerci, gloria de a-și făcut datoria de ostași până la ultima limită și cu cel mai desăvârșit succes. Noi nu putem face o mare bucurie țaranului român, decât prețuind vitejia și organizarea armatei sale. Locuind în apropierea unui vecin a cărui singură năzuință a fost prada, uciderea și jaful, o soartă de care România s'a resimțit de 24 ani încoace — din 1917 poporul român și armata sa, stă de pază la Nistru pentru a veghea ca România să nu cadă jertfă unei năvăliri. Țărâna română este temelie

armatei române. Niciun alt popor din Europa nu a putut să-și dea seama ca Românul de adevărata situație în care se află, aruncându-și doar o privire pe fereastra casei sale la stările de lucruri din Rusia sovietică, nedemne de ființa omenească. Această intuiție a făcut necesare toate măsurile menite să sporească la maximum posibil forța de atac a armatei.

În ultima victorie din peninsula Kerci, s'au distins în primul rând Vânătorii de Munte români, care primiseră în România o instrucție specială și care acum sunt obișnuși să suporte cele mai aspre condițiuni. Capacitatea de rezistență și lipsa de pretenții, ca și modestia soldatului român, sunt cultivate cu deosebire la aceste trupe. Toți soldații români suportă sacrificiile și greutățile legate de acest războiu cu „conștiința hotărâtă că această luptă este o chestiune de onoare și o necesitate vitală a poporului român și că trebuie îndurat orice până la victoria definitivă”.

Știut este că punctul nostru de vedere asupra războiului dela Răsărit a fost formulat lapidar: *am stat totdeauna pe baricade contra bolșevismului, iar acum suntem pe punctul de a termina definitiv cu dușmanul nostru de veacuri și pe câmpul de luptă.*

De altfel lupta noastră împotriva bolșevicilor este recunoscută și de ministrul de Interne al Slovaciei d-l Sano Mach, care într'un discurs rostit la radio și transmis de coresp. agenției Rador dela Bratislava cu privire la luptele Slovacilor contra hoardelor lui Bela Kuhn, a spus între altele:

„Acum 23 ani bolșevicii lui Bela Kuhn au atacat Slovacia, care și-a jertfit fiii în această luptă. Apoi cu ajutor străin, primejdia bolșevică a fost înlăturată.

Eroica armată română a zdrobit oardele lui Bela Kuhn, a intrat în Budapesta și catastrofa bolșevică a fost înlăturată din Europa centrală”.

Situația frontului împotriva bolșevicilor

Spuneam în cronică noastră precedentă că planul ofensivei mareșalului Timošenco a fost un plan formidabil dar care, din fericire pentru armatele aliate, n'a putut fi realizat. Nu trebuie să fii numai decât un desăvârșit strateg ca să-ți poți da seama de ce ar fi însemnat victoria armatelor bolșevice din regiunea Charkowului. Mareșalul Timošenco a început ofensiva din regiunea amintită în timp ce armatele române și germane procedau la curățirea totală a forțelor bolșevice din strămoșia Kerci. Ofensiva dela Charkow spera să găsească trupele germane și române cu totul nepregătite, să răstoarne liniile ce stabileau frontul de poziție din timpul iernii, să cucerească astfel întregul teritoriu din Vestul Charkowului și să silească trupele aliate să se retragă în Transnistria. Bineînțeles că și frontul din Crimeea ar fi fost răsturnat. Se înțelege ar fi fost un dezastru pentru trupele germane și aliate care n'ar mai fi putut fi stăpânite de comandanții lor.

Dar în timp ce mareșalul Timo-

șenco ... „vedea cum din ceruri luna lunecă și se coboară și s'apropie de „dânsul prefăcută în fecioară”... în liniile înaintate germane alte minți clar văzătoare au sesizat pericolul unei ofensive în regiunea Charkowului și nu numai că nu a deplasat un soldat din liniile întărite, dar alții au îngroșat rândurile celor care trebuiau să facă primirea trupelor bolșevice. Și primirea a fost din cele mai frumoase. Valuri, valuri bolșevicii cădeau secerăți de armele germane. Tancurile ardeau, avioanele se rostogoleau din văzduh, în sfârșit cea mai formidabilă ofensivă sovietică a fost desfășurată în acest sector. Pierderile de sânge și de vieți au fost înspăimântătoare; iar pierderile mașinelor de război au fost de asemeni mai numeroase ca niciodată. Pentru a face o idee cititorilor noștri despre aceste pierderi de materiale, precizăm că au fost pierdute de către bolșevici un număr de aproape 500 de tancuri ultra grele, grele și mijlocii.

Acum, când situația dela Charkow

este favorabilă armatelor aliate și când în sectorul dela sud al frontului armatele române și germane au distrus orice putință de reluare a luptei de către armatele roșii, ținem să pătrundem cu ochii minții dincolo de spațiile care mai sunt încă în posesia lui Stalin. Odată ce regiunea Kerci, se află în mâinile trupelor noastre apoi ele nu vor da răgaz ca dincolo de strămoșia Kerci, largă de 4—8 km., să se petreacă fapte care ar amenința din nou regiunea curcerită. În primul rând controlul în Marea de Azov a devenit în întregime în mâinile armatelor române și germane. Rezistența bolșevică din această parte a frontului a fost alimentată și de teama că odată căzut Kerci, un pericol, fără putință de a fi oprit, amenință drumul ce duce spre regiunea petroliferă din Caucazia care ocupă un loc de prim ordin în producția mondială a petrolului. Așa fiind ușor vom înțelege care vor fi țelurile viitoare ale luptelor din sectorul sudic.

În prezent o ofensivă uriașă a trupelor germane, române și aliate se desfășoară în sectorul Charkowului. Este teatrul principal al unei mari bătălii de încercuire situat la Nord de Izjum și Sud de Barwnkovo, adică acolo unde corpul principal ofensiv al armatelor mareșalului Timošenco, în prima fază a bătălii, înaintase mai mult formând în felul acesta o pungă care a favorizat încercuirea celor trei armate bolșevice. Acum armatele române și germane urmăresc ruperea frontului sovietic prin tăierea liniilor de comunicație. De altfel despre o consolidare nu poate fi vorba deoarece situația celor trei armate este extrem de critică, soarta lor fiind una singură: *nimicirea care este în curs de desăvârșire.*

Situația grupului principal de armate ale mareșalului Timošenco este privită la Londra ca foarte gravă.

Comunicatul german arată că inamicul cu puteri încordate încearcă să facă o spărtură spre Răsărit, dar că această intenție a fost împiedecată. În același timp atacurile date din spre Sud, Apus și Nord de formațiunile germane și române au redus în mod considerabil libertatea de mișcare a inamicului.

În sectorul de Nord, toate atacurile bolșevice date la Sud-est de lacul Ilmen au fost respinse, iar acțiunea germană și finlandeză din ultimile zile a provocat dușmanilor pierderi considerabile în oameni și materiale.

Situația din Extremul Orient

Ofensiva japoneză în China este în toi. Trupele japoneze mășăluiesc pe două coloane de-a-lungul fluviului Tungyang, fiind aproape de localitatea Kinawa. Aceste operațiuni sunt cu atât mai insistente cu cât situația armatelor mareșalului Ciang-Kai-Shek este foarte critică în urma tăierii comunicațiilor lor cu Birmania și India. Ultimele știri din Ciung-King, capitala Chinei de sud, spun că Japoniezii pregătesc o ofensivă generală în provincia Fukien din zona orientală. În zona frontului și Birmania de nord, înaintarea japoneză continuă.

Redactor responsabil
ION BOZDOG